

Corona Impact Monitor: Nederlanders hebben minder vertrouwen in medeburgers, steun voor strengere maatregelen groeit

Amsterdam, 30.03.2020 – Nederlanders zijn zich meer zorgen gaan maken over de corona-pandemie. Vorige week maakte 44% van de Nederlanders zich zorgen over de gezondheid van familie en vrienden, tegenover 36% een week eerder. Mensen hebben er daarnaast minder vertrouwen in gekregen dat medeburgers capabel genoeg zijn om zoveel mogelijk dodelijke slachtoffers te voorkomen. Tegelijkertijd groeit de bereidheid om adviezen van de overheid op te (blijven) volgen, van 79% eerder naar 90% nu. Ook de voorkeur voor sterke maatregelen stijgt: vier op de tien is zelfs positief over een verbod op het verlaten van je woning tenzij noodzakelijk of het via een mobiele telefoon controleren van de locatie van mensen die besmet zijn.

Er is een duidelijke ontwikkeling gaande in de gevoelens van Nederlanders rondom de huidige coronacrisis. Maakte 36% zich op 18 maart nog zorgen om de gezondheid van vrienden en familie, op 26 maart was dat al 44%. Ook zijn er meer zorgen over de gezondheid van Nederlanders in het algemeen (46% vs. 37%) en nemen de gevoelens van boosheid toe (25% vs. 16%).

Vertrouwen in medeburgers daalt, vertrouwen in politiek groeit

Nederlanders tussen de 18 en 80 jaar hebben er minder vertrouwen in gekregen dat medeburgers capabel genoeg zijn om zoveel mogelijk dodelijke slachtoffers te voorkomen: 20% had daar op 26 maart vertrouwen in, tegenover 26% de week daarvoor. Ze denken dat medeburgers de gedragsregels veel minder goed naleven dan zichzelf. Bijvoorbeeld het 1,5 meter afstand houden van mensen buiten het huishouden (lukt 9% zelf niet goed, en zou 61% van alle Nederlanders zich niet goed aan houden) en thuisblijven als iemand in het huishouden verkouden is of koorts heeft (lukt 11% zelf niet goed en zou 43% van alle Nederlanders zich niet aan houden). Mogelijk zijn de beelden in de media van drukke stranden, parken en markten hier debet aan. Maar dit is ook een bekend psychologisch mechanisme: we overschatten in het algemeen onze eigen prestaties vergeleken met die van een ander.

Tegelijkertijd groeit het vertrouwen van burgers dat de politiek capabel genoeg is om zoveel mogelijk dodelijke slachtoffers te voorkomen: 43% heeft daar nu veel vertrouwen in, tegenover 34% een week geleden. Het vertrouwen in het RIVM en medisch personeel in ziekenhuizen blijft hoog (resp. 67% en 91%).

Meer steun voor sterke maatregelen, vier op de tien positief over mobile phone tracking

De toenemende zorgen en het verminderd vertrouwen in medeburgers gaan samen met een hogere bereidheid om overheidsadviezen op te (blijven) volgen: dat is nu 90%, en was een week geleden 79%. En we zien meer steun ontstaan voor sterke(re) maatregelen. In de keuze tussen solidariteit versus de vrijheid om te gaan en staan waar je wil, groeit de voorkeur voor solidariteit. En in de keuze voor sterke maatregelen versus erop vertrouwen dat mensen voorzichtig zijn, groeit de voorkeur voor sterke maatregelen. Ook is er nu meer draagvlak voor maatregelen die sociale contacten inperken:

- 93% is positief over het stimuleren dat mensen niet in groepen bijeenkomen (was 87%)
- 89% is positief over beperken van het aantal mensen dat winkels in mag (was 71%)
- 54% is positief over het sluiten van winkels die producten verkopen die niet in de primaire levensbehoeften voorzien (was 45%)
- 42% is positief over een verbod op het verlaten van je woning, tenzij noodzakelijk (was 28%)

Verder is 87% positief over boetes geven aan mensen die zich niet aan de gedragsregels houden en 83% over het sluiten van de grenzen voor mensen die Nederland in willen maar hier niet wonen of werken.

Ook is er veel draagvlak voor de inzet van de mobiele telefoon bij de bestrijding van corona, zoals onder meer in China gebeurt. Vier op de tien (39%) is positief over het via hun mobiele telefoons controleren van de locaties van mensen die besmet zijn (27% is daar zelf toe bereid als men besmet zou zijn) en eveneens vier op de tien (43%) over het waarschuwen van mensen via hun mobiele telefoon als zij in de buurt komen van mensen die besmet zijn.

Een derde van de Nederlanders kan gedragsregels niet altijd naleven

Maar liefst een derde (35%) van de Nederlanders geeft aan dat het niet altijd mogelijk is zich aan de gedragsregels te houden, hoe men ook zijn of haar best doet. Bijna vier op de tien (38%) vindt het wel altijd mogelijk gedragsregels na te leven en een kwart (27%) heeft hierover geen uitgesproken mening.

Een deel van de bevolking geeft aan dat het niet goed lukt om regels over thuisblijven na te komen, zoals thuisblijven als zij lichte verkoudheidsklachten hebben (17% lukt dit niet goed), thuisblijven als iemand in hun huishouden verkouden is of koorts heeft (11%) en thuisblijven als zij zelf ziek zijn (5%). Ook regels over persoonlijke hygiëne kunnen sommigen niet goed nakomen: handen wassen als zij naar buiten gaan of thuis dan wel op hun werk aankomen (12% lukt dit niet goed) en hoesten/niezen in hun elleboog (13%).

Twee op de tien meldt ontmoeting op doordeweekse dag met minder dan 1,5 afstand

Het advies om 1,5 meter afstand te houden van mensen die niet tot hun eigen huishouden behoren, zegt een op de tien (9%) niet goed na te kunnen komen. Als we een inschatting maken van het percentage Nederlanders dat deze gedragsregel medio vorige week (25 maart) niet kon naleven, dan komen we zelfs op twee op de tien (22%) uit. De helft van de Nederlanders (49%) geeft namelijk aan de dag voor deze meting mensen buiten hun eigen huishouden te hebben ontmoet en 45% van hen denkt daarbij niet altijd 1,5 meter afstand te hebben gehouden.

Groep die moeite heeft met gedragsregels staat zorgelozer en individualistischer in het leven

De groep die aangeeft zich niet altijd aan de gedragsregels te (kunnen) houden, hoe ze ook hun best doen - 35% van alle Nederlanders - bestaat relatief vaak uit mannen (54%), jongeren tot 34 jaar (36%) en werknemers in het bedrijfsleven (43%). Deze groep heeft vooral moeite om thuis te blijven als zij lichte verkoudheidsklachten hebben (23% lukt dit niet goed), thuis te blijven als iemand in hun huishouden verkouden is of koorts heeft (17%) en hun handen te wassen als zij naar buiten gaan of thuis dan wel op hun werk aankomen (17%).

Als we kijken naar hoe deze groep (de 35% die aangeeft zich niet altijd aan de gedragsregels te (kunnen) houden) de pandemie beleeft dan onderscheiden zij zich op de volgende punten van de gemiddelde Nederlander:

Minder risicobesef:

- 15% denkt (al) immuun te zijn tegen corona (vs. 7% van alle Nederlanders)
- 15% denkt dat de besmettelijkheid van corona wel meevalt (vs. 7%)
- 26% denkt nauwelijks ziek te worden als zij besmet raken (vs. 15%)
- 27% denkt dat er in Nederland voldoende zorg beschikbaar is voor alle mensen die besmet zullen raken (vs. 22%)
- 44% denkt dat besmettingen goed zijn om (groeps)immuniteit op te bouwen (vs. 33%)

Onderzoeksverslag Corona Impact Monitor: minder vertrouwen in medeburgers, steun voor strengere maatregelen

Minder zorgen:

- 47% maakt zich weinig of geen zorgen over hun eigen gezondheid (vs. 38% van alle Nederlanders)
- 19% maakt zich weinig of geen zorgen over de gezondheid van andere Nederlanders (vs. 14%)
- 43% maakt zich weinig of geen zorgen over of we vrede en veiligheid behouden (vs. 34%)
- 55% heeft er (zeer) veel vertrouwen in dat we deze periode in Nederland goed zullen doorstaan (vs. 49%)

Meer verveling:

- 35% ervaart (zeer) veel verveling tijdens deze corona-epidemie (vs. 24% van alle Nederlanders)

Meer prioriteit voor individuele vrijheid en economie:

- 21% vindt dat vrijheid om te gaan en staan waar je wil prioriteit moet krijgen boven solidariteit (vs. 14% van alle Nederlanders)
- 17% vindt dat economie prioriteit moet krijgen boven gezondheid (vs. 12%)
- 12% vindt voortzetting van hun normale leven (werk, vrije tijd) belangrijker dan het voorkomen van de kans op besmetting van zichzelf of anderen (7%)
- 42% behoort tot een sociaal milieu waarin individualistische waarden centraal staan (vs. 30%)

Minder draagvlak voor gedragsmaatregelen

- 21% vindt het verwarrend wat je nu precies wel of niet moet doen om besmetting te voorkomen (vs. 15% van alle Nederlanders)
- 38% heeft het gevoel dat deskundigen elkaar tegenspreken over het juiste gedrag tijdens deze corona-epidemie (vs. 29%)
- 44% heeft het gevoel dat de meeste Nederlanders zich niet zoveel aantrekken van de gedragsregels (vs. 36%)
- 13% vindt de gedragsregels die de overheid geeft overdreven (vs. 8%)
- 11% is niet bereid of twijfelt om de adviezen van de overheid in de strijd tegen het corona-virus op te (blijven) volgen (vs. 7%)
- 19% vindt dat als je geen verkoudheidsklachten hebt, je prima kunt afspreken met vrienden (vs. 10%)
- 22% vindt dat je ook als je verkoudheidsklachten hebt, gewoon kan gaan en staan waar je maar wilt zolang je tenminste 1,5 meter afstand houdt (vs. 12%)
- 15% zegt de gedragsregels niet meer zo nauw te nemen als zij het gevoel krijgen dat de epidemie in Nederland over haar hoogtepunt is (8%)

Over de Corona Impact Monitor

De Corona Impact Monitor van Motivaction geeft inzicht in de beleving van de corona-epidemie en de impact daarvan op de Nederlandse bevolking. Door middel van regelmatige peilingen laten we zien hoe burgers, consumenten, werkgevers en werknemers alle ontwikkelingen beleven en hoe zij daarmee omgaan. Deze vijfde meting is uitgevoerd op donderdag 26 maart door middel van een online vragenlijst onder 1.038 Nederlanders tussen 18 en 80 jaar. Het onderzoek is representatief voor de verdeling van de bevolking naar opleiding, leeftijd, geslacht, regio en waardeoriëntaties. Motivaction is lid van de MOA en maakt deel uit van de Research Keurmerkgroep.

Disclaimer: doordat ontwikkelingen en nieuws zich in hoog tempo opvolgen zal de beleving van de epidemie snel kunnen veranderen. Het is dus bij de interpretatie van de resultaten belangrijk je te realiseren dat het momentopnames zijn.

Wil jij weten hoe burgers, consumenten, werkgevers of werknemers de epidemie ervaren? Heb je behoefte aan inzicht in hoe jouw doelgroep deze crisis beleeft? Of heb je een andere vraag rondom dit onderwerp waar je een snel en representatief antwoord op wilt? Jij kunt je ook inschrijven voor deelname [aan deze monitor](#).

Neem voor meer informatie contact op met Bram van der Lelij of Gerard van der Werf.